

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Fran Halavuk

Razvojni potencijali Podravine s osvrtom na ruralni turizam

Prvostupnički rad

Mentor: Prof dr. sc. Borna Fuerst-Bjeliš

Ocjena: _____

Potpis: _____

Zagreb, 2024.

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Prvostupnički rad

Razvojni potencijali Podravine s osvrtom na ruralni turizam

Fran Halavuk

Izvadak: Ovaj rad istražuje razvojne potencijale Podravine, s posebnim fokusom na ruralni turizam, uz analizu ključnih sektora poput poljoprivrede, turizma i industrije. Naglasak je stavljen na mogućnosti održivog razvoja putem optimalnog korištenja prirodnih resursa. Identificirani su glavni izazovi te su predložene mogućnosti za poboljšanje gospodarskog rasta i društvene kohezije u regiji. Zaključuje se da Podravina posjeduje značajan razvojni potencijal, osobito u ruralnom turizmu, koji se može ostvariti kroz integrirane pristupe i suradnju lokalnih zajednica, poduzetnika i javnih institucija.

26 stranica, 7 grafičkih priloga, 3 tablica, 29 bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: Podravina, razvojni potencijali, ruralni turizam, lokalna zajednica

Voditelj: prof. dr. sc. Borna Fuerst - Bjeliš

Tema prihvaćena: 5. 2. 2024.

Datum obrane: 19. 9. 2024.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb
Faculty of Science
Department of Geography

Undergraduate Thesis

Development potentials of Podravina region with a focus on rural tourism

Fran Halavuk

Abstract: This paper explores the development potentials of the Podravina region, with a particular focus on rural tourism, while also analyzing key sectors such as agriculture and industry. Emphasis is placed on the possibilities for sustainable development through optimal use of natural resources and the promotion of innovation. The main challenges are identified, and strategies are proposed to enhance economic growth and social cohesion in the region. The conclusion is that Podravina possesses significant development potential, particularly in rural tourism, which can be realized through integrated approaches and collaboration between local communities, entrepreneurs, and public institutions.

26 pages, 7 figures, 3 tables, 29 references; original in Croatian

Keywords: Podravina region, development potentials, rural tourism, local community

Supervisor: Borna Fuerst-Bjeliš, PhD, Full Professor

Undergraduate Thesis title accepted: 05/02/2024

Undergraduate Thesis defense: 19/09/2024

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb, Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Struktura rada	1
1.2. Metodologija	1
2. Osnovne geografske karakteristike sjeverozapadne Podravine	3
2.1. Područje regije	3
2.2. Prometno-geografske karakteristike	4
2.2. Klimatske i reljefne karakteristike	4
2.3. Stanovništvo	5
2.4. Gospodarstvo	6
2.5. Zaštićena prirodna i kulturna baština	7
3. SWOT analiza sjeverozapadne Podravine	10
3.1. Razvojni potencijali sjeverozapadne Podravine	15
4. Anketno istraživanje o ruralnom turizmu	17
4.1. Rezultati anketnog istraživanja	17
5. Analiza utjecaja EU fondova na razvoj ruralnog turizma u Podravini	22
5.1. Metodologija	22
5.2. Rezultati analize	22
6. Zaključak	25
7. Popis literature	25
8. Popis izvora	26

1. Uvod

Podravina, regija smještena uz rijeku Dravu, dugo je bila poznata po svojoj bogatoj agrarnoj tradiciji i specifičnom kulturnom naslijeđu. Iako je povijesno dominirala poljoprivredna djelatnost, posljednjih desetljeća dolazi do sve većeg prepoznavanja turističkog potencijala ovog područja. Podravina nudi bogatstvo prirodnih ljepota, kulturnih znamenitosti te mogućnosti za razvoj različitih oblika turizma, posebice ruralnog turizma koji se u novije vrijeme profilira kao važan faktor gospodarskog razvoja regije. Ovaj rad istražuje razvojne potencijale Podravine u užem smislu, odnosno sjeverozapadne Podravine, s posebnim osvrtom na ruralni turizam, pri čemu se analizira utjecaj EU fondova na razvoj turističke infrastrukture i ponude. Cilj istraživanja je identificirati ključne resurse i mogućnosti koje ova regija nudi, kao i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava iz EU fondova u poticanju razvoja turizma.

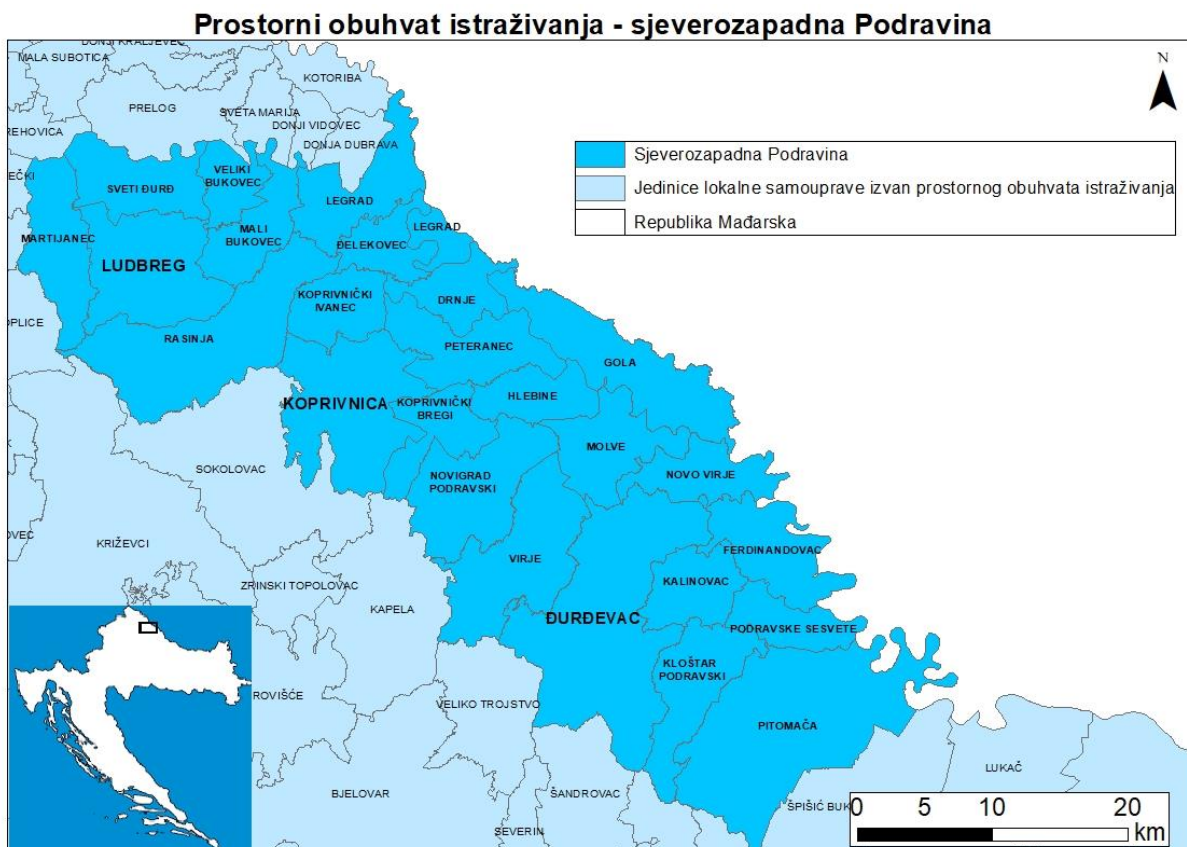
1.1. Struktura rada

Rad je strukturiran u nekoliko ključnih poglavlja. Nakon uvodnog dijela slijedi metodološki okvir istraživanja koji opisuje korištene metode i pristupe u analizi razvojnih potencijala Podravine. Drugo poglavlje bavi se osnovnim geografskim karakteristikama regije, uključujući klimatske, geomorfološke i gospodarske aspekte. U trećem poglavlju predstavljena je SWOT analiza koja identificira snage, slabosti, prilike i prijetnje vezane uz razvoj ruralnog turizma u sjeverozapadnoj Podravini. Četvrto poglavlje predstavlja rezultate anketnog istraživanja provedenog među lokalnim stanovništvom, s ciljem dobivanja uvida u percepciju i spremnost zajednice na razvoj turizma. Peto poglavlje analizira utjecaj EU fondova na razvoj ruralnog turizma, koristeći regresijsku analizu za kvantifikaciju odnosa između broja provedenih projekata i intenziteta turističkog razvoja. Na kraju, u zaključku su sažeti glavni nalazi rada i predloženi smjerovi za daljnji razvoj i istraživanje u ovoj regiji.

1.2. Metodologija

Metodologija ovog istraživanja osmišljena je tako da omogućuje analizu razvojnih potencijala sjeverozapadne Podravine, s posebnim osvrtom na ruralni turizam. Odabrane metode kombiniraju kvantitativne i kvalitativne pristupe, čime se osigurava uvid u složene dinamike regije. Analizirani su statistički podaci ključni za prepoznavanje glavnih trendova i obrazaca u regiji te za razumijevanje postojećih razvojnih potencijala i izazova. Nadalje, provedena je SWOT analiza u suradnji s relevantnim dionicima, uključujući lokalne samouprave te razvojne

agencije. Ova analiza, fokusirana na identifikaciju snaga, slabosti, prilika i prijetnji koje utječu na razvoj regije, važna je za planiranje i donošenje preporuka za optimalno korištenje razvojnih potencijala sjeverozapadne Podravine. U nastavku, anketirano je lokalno stanovništvo s ciljem prikupljanja podataka o stavovima i percepcijama vezanim uz ruralni turizam te analiziran je utjecaj investicija iz EU fondova na pokazatelje razvoja ruralnog turizma u sjeverozapadnoj Podravini. Cilj ove analize bio je ispitati utjecaj korištenja EU fondova na razvoj ruralnog turizma u regiji. Kako bi se kvantificirala ta povezanost, korištena je regresijska analiza, koja je omogućila procjenu snage i smjera veze između nezavisne varijable (broj projekata financiranih iz EU fondova) i ovisne varijable (indeks turističke razvijenosti).

Sl.1: Prostorni obuhvat istraživanja

Izvor: Registar prostornih jedinica Državne geodetske uprave. Grafički podaci (.shp) jedinica lokalne samouprave, <https://dgu.gov.hr/registar-prostornih-jedinica-172/172> (17.8.2024.)

2. Osnovne geografske karakteristike sjeverozapadne Podravine

2.1. Područje regije

Tijekom vremena, mnogi znanstvenici i stručnjaci bavili su se proučavanjem sjeverozapadne Podravine, objavljujući radove s različitim pristupima definiranju njezina prostornog obuhvata. Ovisno o kriterijima koji su uzeti u obzir – bilo da su to prirodno-geografski, kulturni, povijesni ili socio-ekonomski faktori – prostorni obuhvati sjeverozapadne Podravine variraju i odražavaju različite aspekte prostora. Jedan od pristupa nudi Rogić (1983), koji unutar svoje *uvjetno-homogene regionalizacije* prepoznaje nekoliko zonalnih kompleksa unutar sjeverozapadne Podravine. On ju dijeli na varaždinsko-ludbrešku i koprivničko-đurđevačku Podravinu. Varaždinsko-ludbreška Podravina diferencira se u pridravski, centralni ili plitvičko-udolinski te osojno-prigorski pojas. S druge strane, koprivničko-đurđevačka Podravina prepoznata je kao prijelazni prostor između gornje-podravsko-međimurskog prostora i virovitičke Podravine, s reljefom koji se spušta prema jugoistoku, povezujući nizinske terase i dravsko polje. Drugi autori, poput Kolar-Dimitrijević i Petrić (2005), definiraju sjeverozapadnu Podravinu kao prostor koji gravitira gradovima Ludbreg, Koprivnica i Đurđevac, ističući povijesni i kulturni razvoj regije. Ovi autori napominju kako se zapadniji dio regije oko Varaždina ne identificira kao dio Podravine, već nosi regionalni identitet "varaždinstine", dok istočni dijelovi, prema Slavoniji, teže kulturnoj identifikaciji kao Slavonci. Jedna od najpoznatijih geografskih definicija dolazi od Dragutina Feletara (2008), koji naglašava prirodno-geografske značajke Podravine te se prema njemu sjeverozapadna Podravina proteže od Vrbanovca na zapadu do Starog Graca na istoku. U ovom radu, sjeverozapadna Podravina obuhvaća prostor koji gravitira gradovima Ludbregu, Koprivnici i Đurđevcu, protežući se od rijeke Drave na sjeveru do najsjevernijih obronaka Kalničkog gorja i Bilogore na jugu. Nadalje, prostor obuhvaća nizinske terase uz rijeku Dravu, dok kulturno-povijesni identitet regije uključuje specifične povijesne procese formiranja ruralnog i urbanog identiteta ovog dijela Hrvatske. Sjeverozapadna Podravina se prostire na 1518km² ili 2.6% površine Hrvatske. To je regija u kojoj dominiraju naselja male i srednje veličine, dok su veći urbani centri rijetki. Administrativno gledano, sjeverozapadna Podravina obuhvaća tri gradova (Ludbreg, Koprivnica, Đurđevac) te 22 općine (Drnje, Đelekovec, Ferdinandovac, Gola, Hlebine, Kalinovac, Kloštar Podravski, Koprivnički Bregi, Koprivnički Ivanec, Legrad, Mali Bukovec, Martijanec, Molve, Novigrad Podravski, Novo Virje, Peteranec, Pitomača, Podravske Sesvete, Rasinja, Sveti Đurđ, Veliki Bukovec i Virje) koji ukupno imaju 94 459 stanovnika (Popis stanovništva, 2021).

2.2. Prometno-geografske karakteristike

Sjeverozapadnom Podravinom prolazi nekoliko važnih cestovnih koridora koji povezuju regiju s ostatkom Hrvatske i susjednim zemljama. Najznačajnija prometnica je državna cesta D2, poznata kao Podravska magistrala, koja prolazi kroz cijelu regiju i povezuje ju sa sjeveroistočnom i sjeverozapadnom Hrvatskom. Sjeverozapadna Podravina je također povezana s autocestom A4 Zagreb-Goričan, koja se nalazi zapadno od regije, omogućujući brzi pristup Zagrebu i graničnom prijelazu prema Mađarskoj. Prema Zavodu za prostorno uređenje kopriivničko-križevačke županije, planirana izgradnja brze ceste D10 dodatno će unaprijediti prometnu povezanost regije i smanjiti udaljenost do glavnih cestovnih pravaca. Nadalje, željeznička mreža u sjeverozapadnoj Podravini ima povijesno značajnu ulogu, posebno za prijevoz robe i putnika. Glavna željeznička pruga koja prolazi kroz taj prostor jest pruga Zagreb-Koprivnica-Botovo, koja predstavlja važan prometni koridor između Hrvatske i Mađarske, te dalje prema sjevernoj Europi. Prema Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, ova pruga je dio paneuropskog koridora Vb, što sjeverozapadnoj Podravini daje strateški značaj u međunarodnom željezničkom prometu. Osim toga, postoje i regionalne pruge koje povezuju manja mjesta unutar regije, iako se suočavaju s izazovima u smislu modernizacije i frekvencije prijevoza. Nadalje, rijeka Drava je iznimno bitna za regiju, no nije u potpunosti iskoristiva za komercijalni riječni promet zbog hidroloških karakteristika. Sjeverozapadna Podravina nema svoju zračnu luku, no zračne luke u Zagrebu i Varaždinu su dostupne unutar sat vremena vožnje što olakšava pristup međunarodnim destinacijama.

2.2. Klimatske i reljefne karakteristike

Sjeverozapadna Podravina se nalazi u kontinentalnom dijelu Hrvatske, a prema klasifikaciji klime po Köppenu, regija pripada klimatskom tipu Cfb, što znači da ima umjereno toplu vlažnu klimu s toplim ljetom (Filipčić, 1998.; Šegota i Filipčić, 2003.). Ovaj klimatski tip karakterizira relativno blaga i vlažna klima s prosječnom temperaturom od -2°C u siječnju, što je najhladniji mjesec, te 20°C u srpnju, kada se bilježe najviše temperature. Ovakva klima pogodna je za razne poljoprivredne aktivnosti, koje su tradicionalno važan dio gospodarstva sjeverozapadne Podravine. Oborine su ravnomjerno raspoređene tijekom cijele godine, što dodatno osigurava stabilnost i kontinuitet u poljoprivrednoj proizvodnji. “Nizinski, a to znači najveći dio sjeverozapadne Podravine, pripada tipu tektonsko-akumulacijskog reljefa” (Feletar, 2008, 10). Ovaj tip reljefa karakteriziraju položi, kontaktne terase te fenomen Đurđevačkih pijesaka. S druge strane, još jedan tip reljefa karakterističan za sjeverozapadnu Podravinu jest “denudacijsko-akumulacijski reljef, koji se može naći na sjevernim obroncima Bilogore i

Kalnika.” (Feletar, 2008, 10). Nadalje, prostor sjeverozapadne Podravine bogat je mineralnim sirovinama, od kojih je najznačajniji prirodni plin. Prema Lokalnoj razvojnoj strategiji 2023-2027 LAG-a Podravine, glavna nalazišta prirodnog plina nalaze se u đurđevačkoj Podravini, što ovu regiju čini važnim energetske resursom za Hrvatsku. Osim prirodnog plina, nizinski predjeli uz rijeku Dravu, kao i dijelovi Bilogore, bogati su sirovinama poput šljunka, pijeska i gline, koje su ključne za proizvodnju građevinskih materijala. Nadalje, prema Sabolu i dr. (2019), sjeverozapadna Podravina također posjeduje značajan geotermalni potencijal, pogotovo u ludbreškoj Podravini, koji je tek djelomično istražen i iskorišten. Hidropotencijal rijeke Drave, uz mogućnosti korištenja energije vjetra, sunca i biomase, također pruža mogućnosti za daljnji razvoj održivih energetske izvora u regiji. Sve ove karakteristike sjeverozapadnu Podravinu čine područjem s visokim energetske potencijalom, koje, uz pravilno upravljanje, može značajno doprinijeti gospodarskom razvoju regije.

2.3. Stanovništvo

Sjeverozapadna Podravina prolazi kroz niz demografske promjene i društvenih procesa koji utječu na njen razvoj. “Ako se uspoređi broj stanovnika po gradovima i općinama Podravine od 1948. do 2011. godine, onda se vidi da je poraslo samo stanovništvo Koprivnice (čak za 139,8 posto) i Ludbrega (za 20,2 posto). Sve ostale općine imale su snažne procese depopulacije” (Feletar i Feletar, 2016, 11). Ovaj trend depopulacije, koji je započeo tijekom urbanizacije i industrijalizacije u drugoj polovici 20. stoljeća, danas je dodatno pojačan iseljavanjem mladih i obrazovanih stanovnika u veće gradove i inozemstvo, U mnogim manjim općinama sjeverozapadne Podravine depopulacija je postala kritična, što je dovelo do starenja populacije i smanjenja radno sposobnih stanovnika. Što se tiče obrazovanja, regija je pokrivena osnovnoškolskim obrazovanjem, no nedostaje visokoobrazovanih kadrova (DZS, Podaci za stanovništvo prema najviše završenoj školi i spolu, 2021) osobito u sektorima poput poljoprivrede, gdje su modernizacija i digitalizacija sve potrebni, ali otežani zbog nedostatka stručnjaka. S ciljem unapređenja obrazovnih mogućnosti, u 2020. godini su u većim urbanim centrima u regiji pokrenuti centri za izvrsnost te regionalni centri kompetentnosti (Lokalna razvojna strategija LAG-a Podravina i LAG-a Izvor za 2023. -2027.godinu), što može pridonijeti jačanju obrazovanja te time i ljudskih potencijala regije. Također, provode se programi stipendiranja i kreditiranja studenata, što mladima omogućuje pristup obrazovanju i olakšava financijske izazove povezane s nastavkom školovanja. Međutim, jedan od ključnih izazova u regiji je nedovoljna uključenost odraslih u cjeloživotno učenje, što dodatno otežava prilagodbu tržištu rada i usporava gospodarski rast (Plan razvoja koprivničko-križevačke

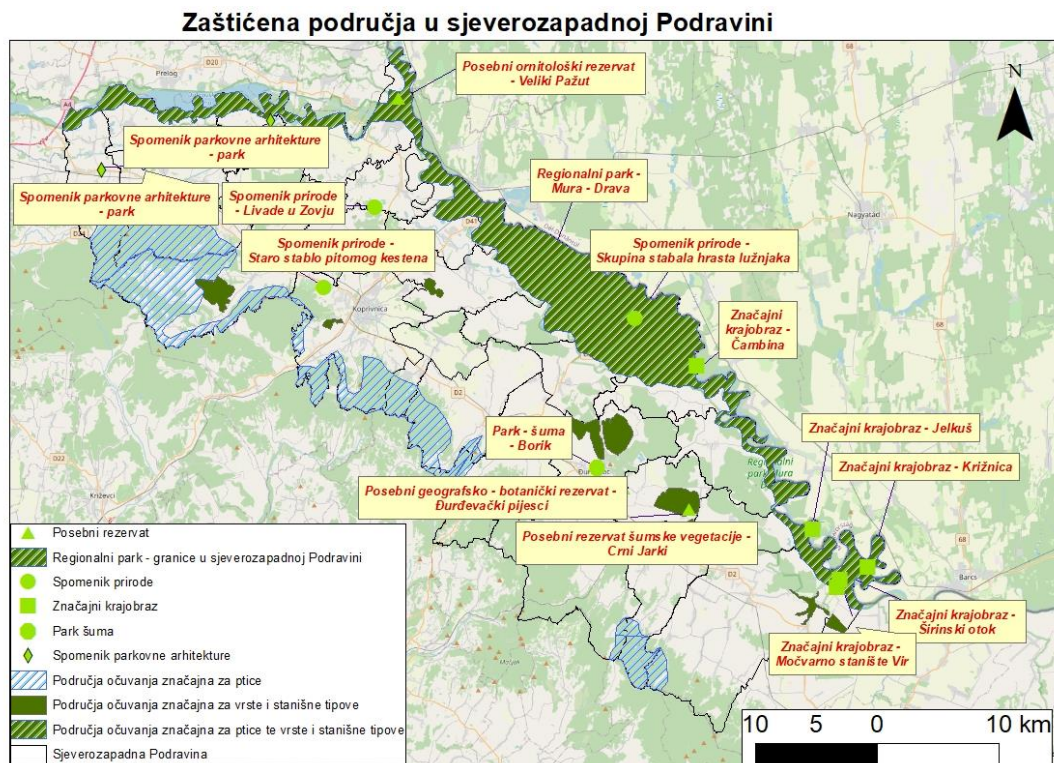
županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine). Nadalje, značajnu ulogu u životu lokalnih zajednica imaju civilne udruge, kojih je velik broj aktivan u sjeverozapadnoj Podravini. Najčešće se bave očuvanjem kulturne baštine, tradicijskih običaja, te organiziranjem sportskih i društvenih aktivnosti. Udruge poput kulturno-umjetničkih društava i sportskih klubova pridonose očuvanju identiteta regije te aktivno sudjeluju u povezivanju lokalne zajednice kroz različite manifestacije. Također, važnu ulogu imaju dobrovoljna vatrogasna društva, koja su prisutna u gotovo svakom naselju, te brojne udruge žena koje djeluju na promociji društvenih i humanitarnih aktivnosti. Što se tiče zdravstvene skrbi, primarna zdravstvena zaštita je osigurana putem ambulanti opće i dentalne medicine, dok su specijalističke usluge i sekundarna zdravstvena skrb dostupne u većim gradovima izvan regije. Na području regije prisutni su timovi hitne pomoći, no kapaciteti za dugotrajnu njegu starijeg stanovništva su ograničeni, s obzirom na sve veće potrebe zbog starenja populacije.

2.4. Gospodarstvo

Sjeverozapadna Podravina je regija u kojoj dominira poljoprivreda, što je odraz njenih povoljnih geografskih uvjeta. Poljoprivredna djelatnost, koja uključuje uzgoj žitarica, voća, povrća i stočarstvo, predstavlja osnovu gospodarskog života regije. No, osim poljoprivrede, Sjeverozapadna Podravina ima razvijene i druge gospodarske sektore, uključujući prerađivačku industriju, šumarstvo, rudarstvo i trgovinu. Obrtništvo u regiji uglavnom je usmjereno na pružanje usluga, što dodatno doprinosi gospodarskoj strukturi. Naime, regija je dom nekih od najvažnijih tvrtki u Hrvatskoj, poput Podravke i Belupa, koje su ključne za ekonomski razvoj i stabilnost regije. Ove tvrtke ne samo da pružaju radna mjesta lokalnom stanovništvu, već i značajno doprinose ukupnom gospodarstvu Hrvatske kroz izvoz svojih proizvoda. Iako sjeverozapadna Podravina ima razvijenu industrijsku bazu, turizam u tom području još uvijek nije dovoljno iskorišten kao potencijal za daljnji razvoj. Turistički potencijal leži u bogatoj kulturnoj baštini, prirodnim ljepotama i povoljnim klimatskim uvjetima, ali bez adekvatne infrastrukture i promocije, ovaj sektor zaostaje za ostalim sektorima gospodarstva. Velik dio regije ima status potpomognutog područja, prema Planu razvoja Koprivničko-križevačke županije od 2021. do 2027., što znači da je u većini gospodarskih pokazatelja ispod prosjeka

Hrvatske. Ovo se manifestira u visokoj stopi nezaposlenosti, niskom standardu života i slaboj gospodarskoj aktivnosti izvan nekoliko ključnih industrija. Nadalje, gospodarski razvoj u regiji je neujednačen, s većim razvojnim razlikama između urbanih i ruralnih dijelova. Urbanizacija i rast industrijskih kapaciteta u glavnim gradovima poput Koprivnice, Đurđevca i Ludbrega pridonose jačanju gospodarstva, no ruralni dijelovi i dalje zaostaju. Iako postoje ključni gospodarski subjekti koji pridonose razvoju, njihov utjecaj ne uspijeva nadoknaditi negativne demografske i strukturne trendove u regiji. Kao rezultat toga, sjeverozapadna Podravina, iako posjeduje određene prednosti i resurse, ostaje jedna od gospodarski slabije razvijenih regija u Hrvatskoj.

2.5. Zaštićena prirodna i kulturna baština

Sl.2: Zaštićena područja u sjeverozapadnoj Podravini

Izvor:

1. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima Koprivničko-križevačke županije. Zaštićena područja i Područja ekološke mreže Natura 2000 u Koprivničko-križevačkoj županiji. Dostupno na: <https://zastita-prirode-kckzz.hr/zasticena-podrucja-u-kkz/>. Pristupljeno 17.8. 2024.
2. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima Varaždinske županije. Zaštićena područja i Područja ekološke mreže Natura 2000 u Varaždinskoj županiji. Dostupno na: <https://priroda-vz.hr/zasticena-podrucja/> i <https://priroda-vz.hr/eko-mreza/>. Pristupljeno 17.8.2024.

3. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom Virovitičko – podravske županije. Zaštićena područja i Područja ekološke mreže Natura 2000 u Virovitičko - podravskoj županiji. Dostupno na: <https://virovitica-nature.hr/hr/zasticena-priroda/zasticena-podrucja/> i <https://virovitica-nature.hr/hr/zasticena-priroda/ekoloska-mreza-natura-2000/>. Pristupljeno 17.8.2024.

Bogata i raznolika zaštićena prirodna i kulturna baština sjeverozapadne Podravine predstavlja temelj za razvoj turizma i očuvanje regionalnog identiteta. Ova zaštićena područja i kulturna dobra ne samo da imaju ekološku i povijesnu vrijednost, već nude i značajan potencijal za razvoj turizma, edukacije i istraživanja. Jedno od najvažnijih prirodnih zaštićenih područja u sjeverozapadnoj Podravini je rijeka Drava, koja je prepoznata kao dio ekološke mreže Natura 2000 (Bioportal, web portal informacijskog sustava zaštite prirode). Drava je jedna od posljednjih prirodnih rijeka u Europi, poznata po svojoj iznimnoj bioraznolikosti. Rijeka i njene okolne močvare dom su mnogih ugroženih vrsta ptica, riba i drugih organizama, što ovo područje čini iznimno važnim za očuvanje prirodne baštine na europskoj razini. Osim Drave, u sjeverozapadnoj Podravini se nalaze i dijelovi Bilogore, koja je također prepoznata kao područje od značajnog ekološkog interesa. Bilogora je karakterizirana šumovitim brežuljcima i bogatstvom bioraznolikosti, uključujući rijetke biljne i životinjske vrste. Šume hrasta i bukve, koje su raširene u ovom području, imaju važnu ekološku, ali i gospodarsku vrijednost ((Lokalna razvojna strategija LAG-a Podravina 2023-2027)). Ovi šumski potencijali ne samo da doprinose očuvanju prirodnog okoliša, već pružaju rekreativne mogućnosti za posjetitelje, uključujući planinarenje, biciklizam i promatranje ptica. Šume hrasta i bukve također predstavljaju značajan resurs za održivo gospodarenje i šumarstvo, pružajući potencijal za razvoj lokalne drvne industrije i ekološki odgovornog turizma. Pored prirodne baštine, Podravina se ističe i svojim bogatim kulturnim naslijeđem. Kulturna baština regije obuhvaća brojne povijesne spomenike, dvorce, crkve i etnološke zbirke koje svjedoče o dugoj povijesti i tradiciji ovog kraja. Naivna umjetnost, koja je postala globalno prepoznata zahvaljujući umjetnicima poput Ivana Generalića i Ivana Lackovića Croate, jedan je od najsnažnijih kulturnih identifikatora Podravine (Večenaj Živičnjak, 2017). Naivna umjetnost izrasla je iz autohtone kulture i narativnog izražavanja lokalnog stanovništva, te danas predstavlja značajan kulturni resurs koji privlači brojne posjetitelje i kolekcionare iz cijelog svijeta. Legenda o Picokima, vezana uz Đurđevac, jedna je od najpoznatijih kulturnih priča sjeverozapadne Podravine. Ova legenda seže u daleku prošlost i povezana je s obranom Đurđevca od osmanske vojske (Terlević, 2018). Kroz stoljeća, ova je priča postala dio kolektivne svijesti lokalnog stanovništva i danas se oživljava kroz

manifestaciju Picokijada, koja privlači tisuće posjetitelja. Picokijada je važan dio turističke ponude regije i primjer uspješne valorizacije kulturne baštine u svrhu turizma. Uz sve navedeno, sjeverozapadna Podravina ima i značajan broj etno-sela, starih mlinova, tradicionalnih kuća i drugih objekata koji čuvaju narodne običaje i način života kakav se prakticirao stoljećima. Ovi objekti često su uključeni u turističke rute i manifestacije koje promoviraju tradiciju, zanate i lokalnu kuhinju, što dodatno obogaćuje kulturnu ponudu regije.

3. SWOT analiza sjeverozapadne Podravine

Tab.1: SWOT analiza sjeverozapadne Podravine

<u>S</u> trengths (SNAGE/ PREDNOSTI)	<u>W</u> eaknesses (SLABOSTI)
<u>INFRASTRUKTURA I PRIRODNI RESURSI</u> <ul style="list-style-type: none">• povoljni klimatski uvjeti• povoljan prometno – geografski položaj• značajni energetske resursi – nalazišta nafte i plina, mineralne sirovine, šljunak, pijesak, kvalitetno drvo, velike zalihe pitke vode, geotermalni izvori, iskorištavanje vodnih resursa• ključna regija RH za proizvodnju plina• bogata prirodna baština i mnoštvo zaštićenih područja• razvijena cestovna mreža• obnovljivi izvori energije u Ludbregu	<u>INFRASTRUKTURA I PRIRODNI RESURSI</u> <ul style="list-style-type: none">• slabo korištenje obnovljivih izvora energije• zastarjeli sustav obrane od poplava• eksploatacija mineralnih sirovina na područjima koji su istovremeno i zaštićena• spora izgradnja brze ceste D10 do granice s Mađarskom• slaba prometna povezanost u ruralnim područjima• loše održavanje cestovne infrastrukture• slabo razvijena infrastruktura gospodarenja otpadom• slabo razvijen sustav monitoringa okoliša i potencijalnih onečišćivača• slaba razvijenost vodovodne i kanalizacijske mreže u ruralnim područjima• prekomjerna eksploatacija neenergetskih mineralnih sirovina
<u>GOSPODARSTVO</u> <ul style="list-style-type: none">• razvijena prehrambena, prerađivačka i farmaceutska industrija• tradicija poljoprivredne proizvodnje• snažna proizvodnja i prerada drva• razvijena poduzetnička infrastruktura• rast malog i srednjeg poduzetništva• višak u vanjskotrgovinskoj razmjeni	<u>GOSPODARSTVO</u> <ul style="list-style-type: none">• nedovoljna diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje• pad broja OPG-ova• nesređene zemljišne knjige• usitnjeni posjedi• nepostojanje sustava navodnjavanja

- dobri potencijali za razvoj selektivnih oblika turizma (vjerski, kulturni, ruralni, cikloturizam, aktivan odmor, gastroturizam, konjički turizam), mnoštvo tradicionalnih manifestacija
- stabilno kreditiranje poduzetnika
- niska stopa nezaposlenosti u usporedbi s drugim regijama
- blizina ključnih tržišta
- poticaji za ruralni razvoj

LJUDSKI RESURSI

- tradicija obrazovanosti u poljoprivredi
- tradicija zanatskih vještina
- kvalitetni kadrovi u prehrambenoj i farmaceutskoj industriji
- stipendiranje i kreditiranje studenata

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

- velik broj aktivnih udruga
- razvijen sustav socijalnih usluga

- ovisnost o nekoliko ključnih industrija
- nedostatak inovacija i ulaganja u modernizaciju
- nedovoljno ulaganje u istraživanje i razvoj
- neujednačena gospodarska aktivnost u regiji
- slaba međusobna povezanost malog i srednjeg poduzetništva te njihova nedovoljna suradnja s velikim gospodarskim subjektima
- neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada
- nerazvijen IT sektor
- neiskorišteni turistički potencijali
- nedovoljno razvijeno brendiranje regije kao turističke destinacije
- nedovoljna ponuda smještajnih objekata

LJUDSKI RESURSI

- kontinuirani pad broja stanovnika
- nepovoljna dobna struktura stanovništva
- negativni migracijski saldo
- broj visokoobrazovanih osoba manji od prosjeka RH
- odljev mladih i visokoobrazovanih kadrova
- nedovoljna uključenost odraslih u cjeloživotno učenje

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

<ul style="list-style-type: none"> • jačanje civilnog sektora • razvoj visokog školstva • dobra osposobljenost nastavnog kadra u školama • niz edukacija za razvoj digitalnih kompetencija • razvijena mreža volonterskih te sportskih udruga • inicijative socijalne inkluzivnosti <p style="text-align: center;"><u>UPRAVLJANJE RAZVOJEM</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • prekogranična suradnja • postojanje strateških razvojnih planova • dobra suradnja između jedinica lokalne samouprave i županija 	<ul style="list-style-type: none"> • nedovoljno uključivanje organizacija civilnog društva u procese donošenja odluka i razvoj zajednice • mali broj udruga civilnog društva koji koriste sredstva iz fondova EU • nedovoljna ponuda smještajnih objekata za studente i učenike • nedovoljni prostorni kapaciteti u osnovnom i srednjem školstvu • fluktuacija liječnika • neujednačena dostupnost zdravstvene zaštite u cjelokupnoj regiji • nedostatak pojedinih socijalnih usluga • slaba suradnja organizacija civilnog društva s drugim sektorima <p style="text-align: center;"><u>UPRAVLJANJE RAZVOJEM</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • neuravnotežen i neravnomjeran razvoj • nedostatak znanja i iskustva u razvojnim i EU projektima • većina regije pod statusom potpomognutog područja • politizacija razvojnih procesa
<p><u>O</u>pportunities (PRILIKE)</p> <p><u>INFRASTRUKTURA I PRIRODNI RESURSI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • razvoj sustava iskorištavanja obnovljivih izvora • unaprjeđenje prometne i logističke infrastrukture (brza cesta D10, drugi kolosijek na željezničkoj pruzi -M201, Podravska brza cesta) 	<p><u>T</u>hreats (PRIJETNJE)</p> <p><u>INFRASTRUKTURA I PRIRODNI RESURSI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • prometna izoliranost uslijed nezavršetka izgradnje brze ceste D10 i Podravske brze ceste • klimatske promjene • ugroženost zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta te ciljanih staništa uslijed

- realizacija projekta regionalni centar gospodarenja otpadom *Piškornica*
- osiguravanje rudne rente općinama i gradovima
- razvoj sustava vodoopskrbe
- plovnost rijeke Drave
- korištenje EU fondova
- korištenje geotermalnih izvora u poljoprivredi, turizmu i drugim sektorima gospodarstva

GOSPODARSTVO

- razvoj kontinentalnog turizma na temeljima kulturne i prirodne baštine područja
- povezivanje gospodarskih subjekata (klasteri) te daljnje jačanje već započete inicijative povezivanja malih gospodarskih subjekata sa srednjim i velikim kao i s obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima
- bespovratne potpore za poduzetnike početnike
- razvoj kreativnih industrija
- mjere ruralnog razvoja za mlade
- kratki lanci opskrbe
- brendiranje regije kao turističke destinacije

LJUDSKI RESURSI

nekontroliranog korištenja pojedinih zaštićenih područja i područja Ekološke mreže

- propadanje lokalnih i županijskih cesta zbog neodgovarajućeg održavanja
- Potencijalno onečišćenje podzemne vode i tla nesaniranim lokacijama odlagališta otpada i nesaniranom lokacijom „Praonica vagona Botovo“
- elementarne nepogode

GOSPODARSTVO

- smanjivanje prihoda JLS u slučaju smanjivanja eksploatacije nafte i plina
- krize u stočarstvu i zahtjevi za smanjivanje stočarske proizvodnje na razini EU
- sve veća konkurencija proizvođača iz EU u poljoprivredi, prerađivačkoj industriji i trgovini, uvoz robe sumnjive kvalitete

LJUDSKI RESURSI

- kvalitetno obrazovanje omogućava prije svega mladima zapošljavanje i samozapošljavanje u novim djelatnostima povezanim sa zelenom i digitalnom tranzicijom
- korištenje ESI fondova

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

- jačanje sustava cjeloživotnog učenja
- poboljšanje smještajnih objekata za učenike i studente
- osnaživanje volonterskog rada i integracije romske manjine

UPRAVLJANJE RAZVOJEM

- korištenje ESI fondova
- stručna pomoć regionalnih razvojnih agencija
- povećanje broja korisnika i broja projekata financiranih iz sredstava EU u javnom, gospodarskom i civilnom sektoru te akademskoj zajednici

- Starenje i depopulacija može ugroziti obavljanje i razvoj gospodarskih djelatnosti ali i gubitak kulturološkog identiteta područja
- doseljavanje može izazvati kulturološke tenzije između doseljenika i domicilnog stanovništva
- odljev mladih, obrazovanih stanovnika iz županije regije

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

- nedovoljna integracija romske nacionalne manjine
- zadržavanje postojećeg načina financiranja

UPRAVLJANJE RAZVOJEM

- spor proces decentralizacije
- birokratske barijere za realiziranje projekata

Izvor::

1. Lokalna razvojna strategija LAG-a "Izvor" za period 2023. – 2027. Dostupno na: <https://www.lag-izvor.eu/clanci/34/lokalna-razvojna-strategija-lrs-lag-a-quotizvorquot-za-period-2023-2027> Pristupljeno: 23.8.2024.

2. Lokalna razvojna strategija LAG-a "Podravina" za razdoblje 2023. - 2027. Dostupno na; <https://www.lag-podravina.hr/index.php> . Pristupljeno: 17.8.2024.

3. Lokalna razvojna strategija LAG-a "Virovitički prsten" za razdoblje 2023.- 2027. Dostupno na: <https://www.lagvip.hr/usvojeni-dokumenti/> . Pristupljeno: 23.8.2024.

4. Plan razvoja koprivničko-križevačke županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Dostupno na: <https://pora.com.hr/plan-razvoja-koprivnicko-krizevacke-zupanije-2021-2030/> . Pristupljeno: 17.8.2024.

3.1. Razvojni potencijali sjeverozapadne Podravine

Na temelju SWOT analize, ključni razvojni potencijali u Podravini mogu se prepoznati u sljedećim područjima:

- **Korištenje obnovljivih izvora energije:**

Slabo korištenje obnovljivih izvora energije u regiji predstavlja značajan prostor za napredak. Razvoj sustava iskorištavanja obnovljivih izvora, poput solarne energije i geotermalnih izvora, može doprinijeti energetskej samodostatnosti regije i smanjenju ovisnosti o fosilnim gorivima.

- **Unapređenje poljoprivrede i prehrambene industrije:**

Tradicija poljoprivredne proizvodnje i prerađivačke industrije može se dodatno ojačati diversifikacijom proizvodnje, modernizacijom tehnologija, te jačanjem kratkih lanaca opskrbe. Podrška mladim poljoprivrednicima i ulaganja u inovacije mogu povećati konkurentnost ove industrije.

- **Razvoj prometne infrastrukture:**

Povećanje prometne povezanosti kroz izgradnju brze ceste D10 i Podravske brze ceste može značajno doprinijeti gospodarskom razvoju regije. Bolja prometna infrastruktura poboljšat će dostupnost i olakšati transport roba i usluga, čime će se potaknuti rast malih i srednjih poduzeća.

- **Digitalna transformacija i IT sektor:**

Unatoč trenutnoj slaboj razvijenosti IT sektora, postoji značajan potencijal za njegov rast. Digitalna transformacija gospodarstva, obrazovanja i javne uprave može povećati efikasnost i konkurentnost regije te privući nove investicije i mladu radnu snagu.

- **Bogate rezerve pitke vode**

Podravina ima značajne rezerve pitke vode, što predstavlja jedan od ključnih resursa za budući razvoj regije. Ove rezerve vode mogu se koristiti ne samo za opskrbu stanovništva, već i za razvoj industrija koje zahtijevaju velike količine čiste vode, poput prehrambene industrije i poljoprivrede. U kontekstu globalnih klimatskih promjena i sve veće potražnje za vodom, očuvanje i održivo upravljanje ovim resursom postaje prioritet.

- **Bogatstvo mineralnih sirovina**

Podravina je bogata kvalitetnim drvom te mineralnim sirovinama, poput nafte, plina, šljunka i pijeska. Ove sirovine pružaju solidnu osnovu za razvoj prerađivačkih industrija, kao i za generiranje prihoda kroz njihovu eksploataciju. Međutim, važno je uskladiti eksploataciju s održivim praksama kako bi se spriječilo degradiranje okoliša i osiguralo da ove aktivnosti donose dugoročne koristi za lokalnu zajednicu. Razvoj tehnologija za održivu eksploataciju i preradu mineralnih sirovina, kao i ulaganja u obnovu prirodnih resursa, može dodatno unaprijediti gospodarsku stabilnost regije.

- **Održivi razvoj (ruralnog) turizma:**

Podravina ima značajne potencijale za razvoj selektivnih oblika turizma, pogotovo ruralnog turizma. Bogata prirodna i kulturna baština, zajedno s “mogućnošću brendiranja regije kao turističke destinacije” (Baćac i Demonja, 2020), pruža osnovu za daljnji razvoj turizma. Fokusiranje na održivost i očuvanje okoliša ne samo da može privući posjetitelje koji cijene prirodu i autentična iskustva, već i igra ključnu ulogu u oblikovanju turističke ponude koja će biti dugoročno uspješna. Kao što u Strategiji razvoja ruralnog turizma do 2030. (2022) piše, održivi turizam osigurava da prirodni resursi i kulturna baština budu zaštićeni, dok istovremeno pružaju jedinstvene i privlačne doživljaje za turiste.

U sjeverozapadnoj Podravini, unatoč njenim brojnim prirodnim i kulturnim resursima, postoje značajni strukturalni problemi, kako je istaknuto u SWOT analizi, koji koče razvoj turizma. Trenutni turistički proizvodi ne uspijevaju značajno unaprijediti percepciju sjeverozapadne Podravine kao privlačne turističke destinacije. Niska kvaliteta turističke infrastrukture i nedostatak prioriteta za turizam na regionalnoj razini dodatno otežavaju situaciju. Koprivnica, kao najveći grad u regiji, trebala bi biti glavni "pull" faktor za privlačenje turista, ali u stvarnosti, turistička zajednica ne uspijeva osigurati prepoznatljivost sjeverozapadne Podravine s potencijalom za razvoj održivih oblika turizma. Iako je Renesansni festival u Koprivnici proglašen najboljom turističkom destinacijom kontinentalne Hrvatske, ostatak sjeverozapadne

Podravine u turističkom smislu ostaje neiskorišten, gotovo poput pustinje. Zbog toga je sjeverozapadna Podravina jedna od najslabije razvijenih regija u Hrvatskoj po pitanju turizma; iako su turistički pokazatelji poput broja smještajnih objekata te broja postelja rasli (Dolasci i noćenja u komercijalnim smještajnim objektima, DZS, 2017 - 2021) taj rast je bio nedovoljan u usporedbi s drugim regijama u Hrvatskoj. Primjeri dobre prakse iz susjednih regija pokazuju da je za razvoj turizma potrebno mnogo više suradnje između dionika te veće uključenje lokalnog stanovništva u razvojne strategije. Kao što Baćac i Demonja (2020) kažu, sjeverozapadna Podravina još uvijek nije iskoristila svoju konkurentsku prednost s obzirom na brendiranje, odnosno izgradnju prepoznatljivog imidža te tržišnu prepoznatljivost i pozicioniranost. Sljedeće poglavlje stoga istražuje percepcije lokalnog stanovništva, sa željom da se rasprave mogućnosti te pronađu načini za prevladavanje postojećih prepreka i ostvarivanje potencijala koji sjeverozapadna Podravina posjeduje.

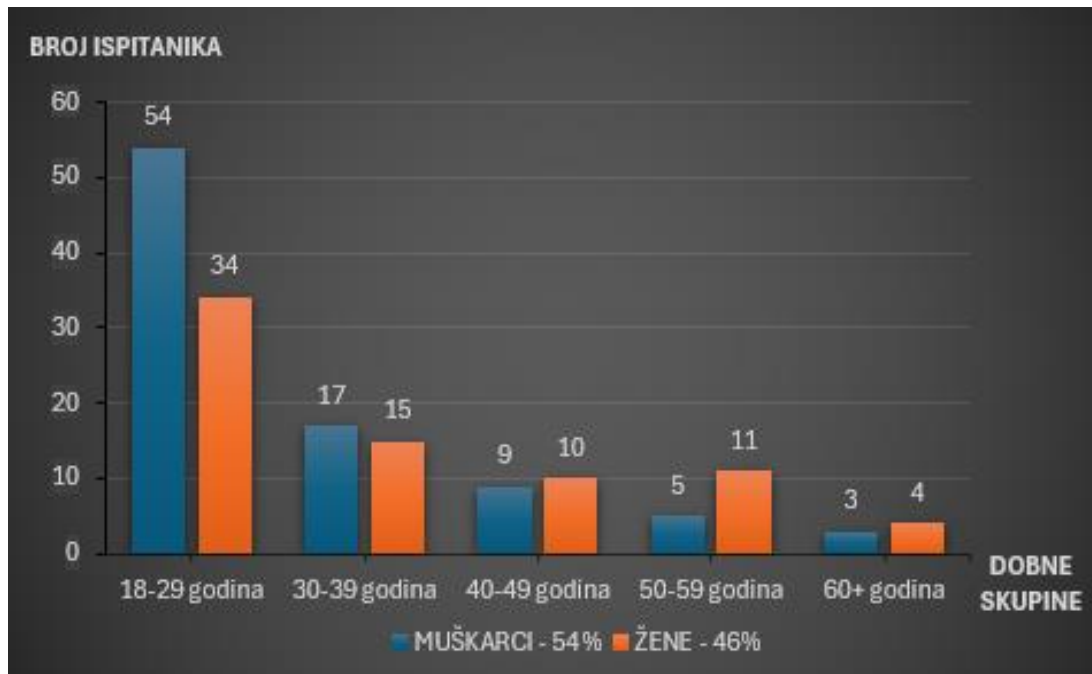
4. Anketno istraživanje o ruralnom turizmu

Cilj anketnog istraživanja bio je dobiti uvid u percepciju i svijest lokalne zajednice o ruralnom turizmu, kao i identificirati ključne čimbenike i prepreke za njegov razvoj te procijeniti razinu spremnosti lokalnog stanovništva u Podravini za sudjelovanje u razvoju ruralnog turizma. Anketa je provedena online pomoću Google Forms alata u razdoblju od 1.8.2024. do 14.8.2024. te obuhvatila je 162 ispitanika iz različitih dijelova sjeverozapadne Podravine, uključujući urbana i ruralna područja. Anketa je sadržavala ukupno 8 pitanja koja su bila mješavina otvorenog i zatvorenog tipa, što je omogućilo ispitanicima da daju kvantitativne odgovore, kao i da izraze svoje osobne stavove i mišljenja. Pitanja su obuhvaćala razine svijesti i informiranosti o ruralnom turizmu, procjenu trenutnog stanja i utjecaja na kvalitetu života, spremnost na sudjelovanje, prepreke i izazove, ključne čimbenike razvoja te potencijal specifičnih oblika ruralnog turizma.

4.1. Rezultati anketnog istraživanja

Najviše ispitanika koji su ispunili anketu pripada dobnoj skupini od 18 do 29 godina, njih 88 ili 54%. Zatim slijedi skupina od 29 do 39 godina sa 32 ispitanika, što čini 20%. Skupinu u dobi

od 39 do 49 godina čini 19 ispitanika ili 12%, dok je u dobi od 49 do 59 godina 16 ispitanika, odnosno 10%. Najmanje ispitanika bilo je u dobi od 60 i više godina, njih svega 7 ili 4%. Od ukupno 162 ispitanika, muškaraca je 88 ili 54%, dok žena ima 74 ili 46%. (Sl.3)

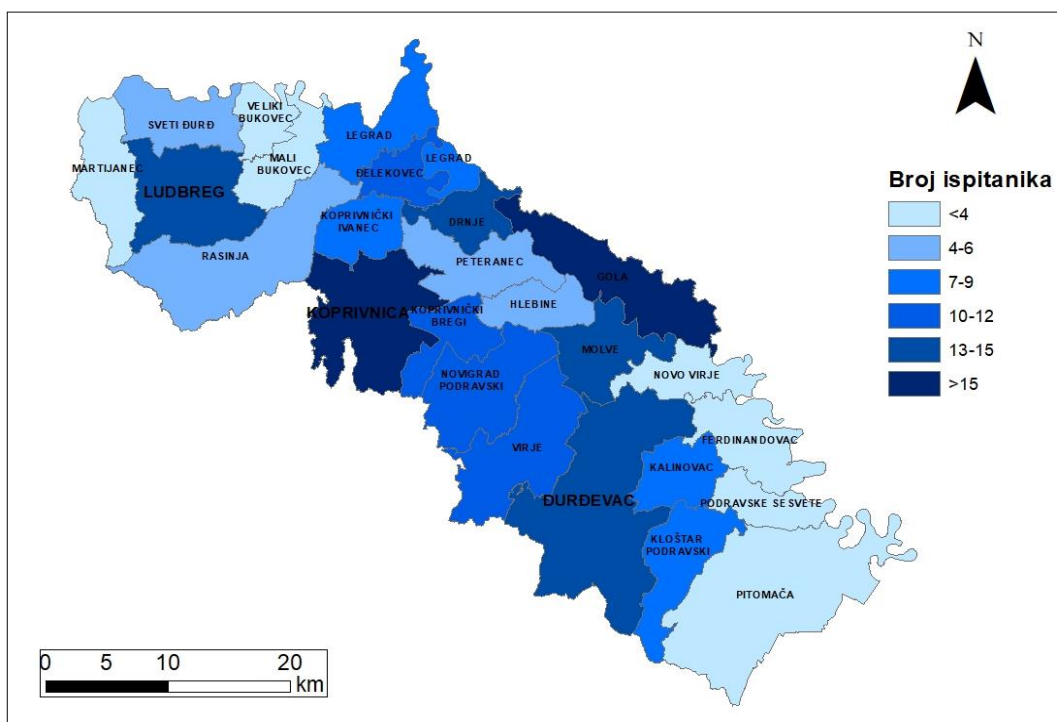

Sl.3: Struktura ispitanika prema spolu unutar pet dobnih skupina

Među ispitanicima najviše je onih koji imaju završenu srednju školu, 87 ili 54%, slijede ispitanici sa završenom višom školom ili preddiplomskim studijem, 33 ili 20%, zatim 27 ili 17% onih sa završenim diplomskim studijem, zatim 9 ili 5% onih sa završenom osnovnom školom i 6 ili 4% doktora ili magistara znanosti.

Sl.4: Završena razina obrazovanja ispitanika

Sl.5: Broj ispitanika po općini prebivališta

Izvor: Autorski rad

Na prvo pitanje, koliko su ispitanici upoznati s pojmom ruralnog turizma, većina je pokazala visoku razinu poznavanja, što ukazuje na dobru informiranost zajednice. Međutim, kada su

upitani kako ocjenjuju trenutni nivo razvoja ruralnog turizma u svom mjestu, odgovori su bili podijeljeni, s većinom koja smatra da je razvoj na niskom ili srednjem nivou. Što se tiče utjecaja razvoja ruralnog turizma na kvalitetu života, većina sudionika vjeruje da bi taj razvoj pozitivno utjecao na njihovu zajednicu, donoseći ekonomske koristi i povećanje kvalitete života. Na pitanje o spremnosti za aktivno sudjelovanje u razvoju ruralnog turizma, većina ispitanika izrazila je interes za uključivanje, pri čemu su kao aktivnosti najčešće spominjali sudjelovanje u lokalnim projektima, promociji i edukaciji posjetitelja, a 15% ispitanika je odgovorilo da bi bili spremni otvoriti smještajni objekt. Kao najveću prepreku razvoju ruralnog turizma u svom mjestu, ispitanici su najčešće navodili nedostatak financijskih sredstava i nedovoljnu promociju regije kao turističke destinacije. Unatoč tome, većina ispitanika je donekle upoznata s mogućnostima financiranja projekata ruralnog turizma iz EU fondova, iako postoji prostor za bolju informiranost. Na pitanje što smatraju ključnim čimbenicima za razvoj ruralnog turizma (Sl.6), najviše ispitanika navodi infrastrukturu (27%) te prirodne resurse (22%) dok je suradnju između lokalnih zajednica i turističkog sektora kao ključan čimbenik navelo najmanje ispitanika (5%).

Sl.6: Najvažniji čimbenici za razvoj ruralnog turizma u Podravini prema ispitanicima

Kada je riječ o potencijalu za razvoj specifičnih oblika ruralnog turizma u Podravini (Sl.7), najviše ispitanika smatra da seoski i rekreativni turizam imaju najveće šanse za uspjeh, s obzirom na bogatu prirodnu baštinu koju regija nudi.

Sl.7: Tipovi ruralnog turizma s najviše potencijala za razvoj

Postavljanjem pitanja o razini informiranosti ispitanika o ruralnom turizmu, trenutnom nivou razvoja turizma u njihovim mjestima, te njihovoj spremnosti za aktivno sudjelovanje u razvojnim projektima, željelo se procijeniti koliko je lokalna zajednica svjesna mogućnosti koje ruralni turizam može donijeti te koliko je spremna uključiti se u njegovo unaprjeđenje. Nadalje, pitanja o ključnim čimbenicima za razvoj ruralnog turizma i preprekama s kojima se lokalne zajednice suočavaju, omogućila su identificiranje glavnih izazova i prioriteta koji bi se trebali riješiti u budućim razvojnim planovima. Iako je uzorak ispitanika u usporedbi s prostornim obuhvatom relativno malen, dobiveni rezultati anketnog istraživanja mogli bi pomoći u usmjeravanju resursa prema onim oblicima turizma koji prema mišljenju ispitanika imaju najviše potencijala za uspjeh, poput seoskog i rekreativnog turizma. Na temelju ovih i nekih sličnih istraživanja drugih autora (Kantar i dr., 2019), razvojni planovi u sjeverozapadnoj Podravini mogu se prilagoditi kako bi se maksimalno iskoristili identificirani potencijali, s posebnim fokusom na poboljšanje lokalne infrastrukture, podizanje svijesti među stanovništvom o koristima koje ruralni turizam može donijeti i jačanjem financijske podrške kroz EU fondove, a koliko su ti EU fondovi do sada utjecali na razvoj ruralnog turizma je tema sljedećeg poglavlja.

5. Analiza utjecaja EU fondova na razvoj ruralnog turizma u Podravini

5.1. Metodologija

Regresijska analiza odabrana je kao statistički alat za ovu analizu jer omogućava kvantificiranje odnosa između broja EU projekata i indeksa turističke razvijenosti (ITR). Regresija omogućava razumijevanje smjera i snage odnosa između varijabli tj. u ovom slučaju, pomaže u procjeni koliko svaka jedinica povećanja broja projekata utječe na povećanje ITR-a, pružajući konkretne dokaze o učinkovitosti EU fondova. Također, regresijska analiza omogućava procjenu statističke značajnosti rezultata, čime se utvrđuje pouzdanost dobivenih zaključaka. U nastavku, broj EU provedenih projekata odabran je kao neovisna varijabla jer predstavlja ključan ulazni faktor u razvoj ruralne infrastrukture, promociju turizma te unapređenje turističke ponude u regiji. Projekti koji su uzeti u obzir su oni koji su izravno vezani uz ruralni turizam, te oni koji su neizravno vezani uz ruralni turizam, poput infrastrukturnih projekata izgradnje cesta i sl. Podaci o broju projekata u ruralnim naseljima Podravine preuzeti su sa stranica Europske komisije. Nadalje, indeks turističke razvijenosti (ITR) odabran je kao zavisna varijabla jer omogućava sveobuhvatno mjerenje utjecaja na turističku aktivnost. Ovaj indeks obično obuhvaća više faktora, uključujući broj turističkih dolazaka, noćenja, prihode od turizma te kapacitete smještajnih objekata, a podaci o indeksu preuzeti su od Instituta za turizam.

5.2. Rezultati analize

Tab.2: Varijable odabrane za regresijsku analizu

Godina	Broj projekata	ITR
2017	20	3.15
2018	25	3.07
2019	28	3.53
2020	35	3.93
2021	25	3.57
2022	30	3.86

Izvor:

1. Europska komisija. Pronađi EU projekte u tvojoj regiji. Dostupno na: <https://kohesio.ec.europa.eu/en/?mapRegion=Croatia.Q30#my-region>. Pristupljeno 23.8.2024.
2. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj. 2014-2020, 2023-2027. Dostupno na: <https://ruralnirazvoj.hr/pr-2014-2020/>, <https://ruralnirazvoj.hr/novo-programsko-razdoblje/>. Pristupljeno 23.8.2024.

3. Europski strukturni i investicijski fondovi. Operativni program konkurentnost i kohezija 2014-2020, 2021-2027., Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020, 2021-2027., Dostupno na: <https://strukturnifondovi.hr/popis-operacija/>. Pristupljeno 23.8.2024.

4. Institut za turizam. Indeks turističke razvijenosti od 2017. do 2022. po jedinici lokalne samouprave. Dostupno na: <https://www.iztzg.hr/hr/itr/>. Pristupljeno 23.8.2024

Rezultati analize pokazali su sljedeće ključne rezultate:

- Koeficijent za broj projekata iznosi 0,0589, što sugerira da svaki dodatni projekt financiran sredstvima EU povećava ITR za približno 0,059 jedinica.
- Konstanta iznosi 1,9191, što ukazuje na osnovni intenzitet turističkog razvoja kada nema financiranih EU projekata.
- R-kvadrat je 0,725, što znači da model objašnjava 72,5% varijacije u ITR-u, sugerirajući snažan odnos između broja EU projekata i razvoja ruralnog turizma.
- P-vrijednost za koeficijent broja projekata iznosi 0,032, što ukazuje na statistički značajan utjecaj broja projekata na ITR.

Tab.3: Statistički pokazatelji regresije

<i>Regresijska statistika</i>						
	<i>Koeficijenti</i>	<i>Standardna pogreška</i>	<i>t-statistika</i>	<i>P-vrijednost</i>	<i>Donja 95% granica</i>	<i>Gornja 95% granica</i>
Višestruki R	0.851232549					
R kvadrat	0.724596853					
Prilagođeni R kvadrat	0.655746066					
Standardna pogreška	3.001329363					
Broj opažanja	6					
Konstanta	16.14123225	13.40586925	1.204042196	0.294949022	53.36189231	21.0794278
Varijabla 1	12.3092086	3.794341045	3.244096525	0.031551389	1.774428977	22.84398822

Izvor podataka:

1. Europska komisija. Pronađi EU projekte u tvojoj regiji. Dostupno na: <https://kohesio.ec.europa.eu/en/?mapRegion=Croatia.Q30#my-region>. Pristupljeno 23.8.2024.
2. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj. Programsko razdoblje 2014-2020, 2023-2027. Dostupno na: <https://ruralnirazvoj.hr/prr-2014-2020/> , <https://ruralnirazvoj.hr/novo-programsko-razdoblje/> . Pristupljeno 23.8.2024.
3. Europski struktumi i investicijski fondovi. Operativni program konkurentnost i kohezija 2014-2020, 2021-2027., Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020, 2021-2027., Dostupno na: <https://strukturifondovi.hr/popis-operacija/>. Pristupljeno 23.8.2024.
4. Institut za turizam. Indeks turističke razvijenosti od 2017. do 2022. po jedinici lokalne samouprave. Dostupno na: <https://www.iztg.hr/hr/itr/>. Pristupljeno 23.8.2024.
5. Microsoft Corporation. (2023). Korištenje Analysis ToolPak-a za izvođenje složene analize podataka. Microsoft Excel podrška. Dostupno na: <https://support.microsoft.com>.

Rezultati su sugerirali pozitivan i statistički značajan utjecaj broja EU financiranih projekata na intenzitet turističkog razvoja u regiji Podravine. R-kvadrat od 72,5% pokazao je da se većina varijacija u ITR-u mogla objasniti brojem financiranih projekata, što je upućivalo na to da su EU fondovi igrali važnu ulogu u razvoju ruralnog turizma.

Međutim, postoje određene napomene i ograničenja koja je trebalo uzeti u obzir. Analiza je provedena na malom uzorku podataka od 6 godina, što je moglo utjecati na pouzdanost rezultata. Iako su rezultati sugerirali snažan utjecaj, potrebna su daljnja istraživanja s većim uzorkom za preciznije zaključke. Također, pandemija koronavirusa značajno je utjecala na turističke pokazatelje tijekom razdoblja od 2020. do 2022. godine, što bi moglo iskriviti rezultate analize. Podaci na regionalnoj razini za dulji vremenski period su oskudni i ne omogućuju kontinuirani niz za detaljniju analizu, pa je stoga odabran kraći vremenski uzorak. Ipak, ova analiza može biti polazište za buduće analize koje bi uključivale veći uzorak te više varijabla,

6. Zaključak

Na temelju provedene analize, vidljivo je da sjeverozapadna Podravina raspolaže značajnim razvojnim potencijalom koji počiva na prirodnim resursima, kulturnoj baštini i geostrateškom položaju. Međutim, regija se suočava s demografskim padom i slabije razvijenom infrastrukturom, što usporava njezin gospodarski rast. Iako postoji značajan potencijal u sektorima obnovljivih izvora energije i turizma, potrebna su dodatna ulaganja i jačanje kapaciteta za provedbu razvojnih projekata. Anketno istraživanje pokazuje da lokalno stanovništvo prepoznaje važnost razvoja ruralnog turizma, ali ukazuje na potrebu za većom informiranošću o mogućnostima korištenja EU fondova, koji po provedenoj regresijskoj analizi igraju vrlo važnu ulogu u razvoju ruralnog turizma. Zaključno, sjeverozapadna Podravina, sa svojim neiskorištenim resursima i potencijalom, predstavlja područje koje uz adekvatna ulaganja i strateški planirani razvoj može postati prepoznatljiva turistička destinacija, ne samo u Hrvatskoj, već i šire.

7. Popis literature

1. Baćac R., Demonja D., 2020, Turističko brendiranje destinacije na primjeru Podravine, *Nova prisutnost*, 19, 195-210, <https://hrcak.srce.hr/file/368858> (23.8.2024.)
2. Feletar D., Feletar P., 2016: Stanovništvo kao faktor razvoja Podravine: ljudski resursi Podravine u posttranzicijskoj etapi intenzivne depopulacije, *Podravina*, 15, 9-100, <https://hrcak.srce.hr/174554> (6.9.2024.)
3. Feletar P., 2008: Prirodna osnova kao čimbenik naseljenosti gornje hrvatske Podravine, *Podravina*, VII, 167-212, <https://hrcak.srce.hr/en/file/115972> (17.8.2024.)
4. Filipčić A., Šegota T., 2003: Kopennova podjela klima i hrvatsko nazivlje, *Geoadria*, 8/1, 17 -27, <https://hrcak.srce.hr/en/file/14773> (17.8.2024.)
5. Kantar S., Pintarić G., Svržnjak K., 2019: Gastronomska ponuda podravine u funkciji ruralnog turizma, *Podravina*, 18, 205-2016, <https://hrcak.srce.hr/file/325918> (6.9.2024.9)

6. Kolar-Dimitrijević M., Petrić H., 2005: Podravsko višegranièje - pristupi, ciljevi i metode istraživanja, *Podravina*, 4, 7-31, <https://hrcak.srce.hr/file/116597> (6.9.2024.)
7. Lokalna razvojna strategija LAG-a "Izvor" za period 2023. – 2027., <https://www.lag-izvor.eu/clanci/34/lokalna-razvojna-strategija-lrs-lag-a-quotizvorquot-za-period-2023-2027> (23.8.2024.)
8. Lokalna razvojna strategija LAG-a "Podravina" za razdoblje 2023. - 2027., <https://www.lag-podravina.hr/index.php> , (17.8.2024.)
9. Lokalna razvojna strategija LAG-a "Virovitički prsten" za razdoblje 2023.- 2027., <https://www.lagvip.hr/usvojeni-dokumenti/> (23.8.2024.)
10. Plan razvoja koprivničko-križevačke županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine, <https://pora.com.hr/plan-razvoja-koprivnicko-krizevacke-zupanije-2021-2030/> (17.8.2024.)
11. Rogić V., 1983: Nacrt uvjetno homogene regionalizacije SR Hrvatske, *Geografski glasnik*, 45, <https://hrcak.srce.hr/en/file/58736> (6.9.2024.)
12. Sabol G., Srpak M., Zeman S., 2019: Analiza i postojeće stanje izvora geotermalnih voda na području varaždinske županije , *Podravina*, 18, 190-200, <https://hrcak.srce.hr/file/325912> (19.8.2024.)
13. Strategija razvoja održivog turizma do 2030., MINGRO, 2022: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/003_220721_Strategija_ROT_n_acrt.pdf (23.8.2024.)
14. Terlević M., 2018: Legenda o picokima kao primjer hrvatske usmene književnosti, <https://dabar.srce.hr/islandora/object/unipu%3A2458> (6.9.2024.)
15. Večenaj-Živičnjak P, 2017: Naivno slikarstvo kao ishodišni kulturno-turistički resurs Podravine, *Podravski zbornik*, 43, 67-88, <https://hrcak.srce.hr/file/330611> (6.9.2024.)

8. Popis izvora

1. Bioportal, web portal informacijskog sustava zaštite prirode, <https://bioportal.hr/> (6.9.2024.)

2. Dolasci i noćenja u komercijalnim smještajnim objektima, 2017-2022, 2023, <https://web.dzs.hr/PX-Web.asp?url=%22Hrv/DBHomepages/Turizam/Turizam.htm%22> (22.8.2024.)
3. Europska komisija, *Pronađi EU projekte u tvojoj regiji*, <https://kohesio.ec.europa.eu/en/?mapRegion=Croatia,Vara%C5%BEinska-%C5%BEupanija,Q2576929&coords=16.5420844,46.263588#my-region> (22.8.2024.)
4. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj. Programsko razdoblje 2014-2020, 2023-2027. Dostupno na: <https://ruralnirazvoj.hr/prr-2014-2020/>, <https://ruralnirazvoj.hr/novo-programsko-razdoblje/>. Pristupljeno 23.8.2024.
5. Europski strukturni i investicijski fondovi. Operativni program konkurentnost i kohezija 2014-2020, 2021-2027., Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020, 2021-2027., Dostupno na: <https://strukturnifondovi.hr/popis-operacija/>. Pristupljeno 23.8.2024.
6. Institut za turizam. Indeks turističke razvijenosti od 2017. do 2022. po jedinici lokalne samouprave. Dostupno na: <https://www.izt zg.hr/hr/itr/>. Pristupljeno 23.8.2024.
7. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima kopriivničko-križevačke županije, <https://zastita-priode-kckzz.hr/> (17.8.2024.)
8. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima varaždinske županije, <https://priroda-vz.hr/> (17.8.2024.)
9. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima virovitičko-podravske županije, <https://virovitica-nature.hr/> (17.8.2024.)
10. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, 2006:Željeznička pruga u koridoru Vb, <https://mmpi.gov.hr/transport/rail-transport/railway-line-in-the-v-b-corridor/10445> (6.9.2024.)
11. Podaci za stanovništvo prema najviše završenoj školi i spolu, 2021, www.dzs.hr (6.9.2024.)
12. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – stanovništvo po naseljima, www.dzs.hr (17.8.2023.)
13. Registar prostornih jedinica Državne geodetske uprave na dan 1.8.2024. Grafički podaci (.shp) jedinica lokalne samouprave, <https://dgu.gov.hr/registar-prostornih-jedinica-172/172> (1.8.2024.)
14. Zavod za prostorno uređenje kopriivničko-križevačke županije, 2013: Ciljane iii. Izmjene i dopune prostornog plana kopriivničko-križevačke županije (prijedlog), <https://www.prostorno-kkz.hr/attachments/article/109/Elaborat.pdf> (6.9.2024.)

Popis priloga

Sl.1: Prostorni obuhvat istraživanja

Sl.2: Zaštićena područja u sjeverozapadnoj Podravini

Sl.3: Struktura ispitanika prema spolu unutar pet dobnih skupina

Sl.4: Završena razina obrazovanja ispitanika

Sl.5: Broj ispitanika po općini prebivališta

Sl.6: Najvažniji čimbenici za razvoj ruralnog turizma u Podravini prema ispitanicima

Sl.7: Tipovi ruralnog turizma s najviše potencijala za razvoj

Tab.1: SWOT analiza sjeverozapadne Podravine

Tab.2: Varijable odabrane za regresijsku analizu

Tab.3: Statistički pokazatelji regresije